„ЗАСТАВА“ излази редовно: сваком, петком, недељом, на целом табаку, а уторницом на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин. на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 31. У Новом Саду у петак 24. фебруара (7. марта) 1884. ГОДИНА XIX.

„ИЗБОРИ“ У СРБИЈИ.

II.

Сад тек стижу потпуни извештаји о изборима скупштинским, који су извршени 25. јануара о. год. Морала би се писати нарочита историја о овим изборима, па да се изложе сва насиља, сва безакоња и све фалсификације, којима су се служиле власти при изборима. Ми ћемо се ограничити да обележимо у главним цртама сама факта, остављајући читаоцима, да их сами коментирају.

После расписа Н. Христића од 3. јануара, који је у изводу саопштен у нашем листу, следовала је телеграфски депеша у шифрама свима окр. начелницима, да сузбијају радикалне кандидате „отворено и јавно“; а после неколико дана отишла је друга шифрована депеша још много јача, да се сузбијају и либерални кандидати „отворено и јавно.“ Но било је упутстава, која се нису могла поверити ни шифрама. Њих је разнео по целој Србији Ђока Стевановић, владин комесар код преког суда у Зајечару. Прошавши курирском брзином скоро кроз све округе, он је не само носио полицијским властима упутства, но је и сам претио губитком службе, **па и животом** свакоме, који неби гласао за владиног кандидата. Ко гласа за опозицију, тај је, говорио је он, противу краља, тај је бунтовник и тај **ће бити смрћу кажњен**. Како је он кроз који округ прошао, одмах су окружни и сески начелници трчали по народу, позивали кметове и поверенике, па им претили Зајечаром и војском ако не приме њихове кандидате за посланике. У крушевачком округу окр. начелник ишао је сам собом у одбор бирачки, да отежава изборе, па где није успео, наваљивао је на избранога, да се послаништва одрекне. Но тај је старешина према другима још био умерен. Јагодински је начелник одјурио у Темнић и претио, даће војск за неколико сати довести на биралиште; у срезу беличком он је доводио к себи људе на које је могао пасти избор народни, па им забранио да иду на биралиште, називајући их „Карађорђевцима“. Још даље је ишао Богић начелник ћупријски. У његовом округу имала су да се изврше четири избора: у вароши Ћуприји и срезовима: деспотовачком, ресавском и параћинском. Пред избор он је дао донети у општински ћупријски суд пуна кола буџа и батина, па кад је присилио опозицију, да се уздржи од гласања, он је 24 у вече одјурио у Поповић и ту, припретивши отворено, да ће свакога **куршумом у чело**, који гласа за кандидата опозиционог, избор је свршио до 8 сахата из јутра, када би се он по закону тек имао отпочети. За тим је одјурио у изборно место ресавско, које је од деспотовачког само пола сахата растојања удаљено било, те и ту на исти начин избор свршио. Но и у једном и у другом срезу по три четвртине бирача нису хтеле гласати, говорећи властима полицијским: „кад не смемо да гласамо за кога ми хоћемо, нећемо гласати ни за кога ви хоћете“. Знате већ да је ресавски кандидат Катић у време избора лежао у затвору ћупријском. Само у параћинском срезу, где начелник није могао лично доспети није му избор сасвим по вољи испао. Начелник шабачки дозвао је на дан избора из јутра све одважније опозиционаре, држао их цео дан у начелству, па их пустио тек у вече кад је избор свршен. По срезовима шабачког округа још је ишло горе и црње. Сва ова безакоња превазишао је началник чачански Кича Радовановић. Он је у очи избора дао довести у Чачак неколико драгачеваца под јаком пратњом; сутра, на дан избора изведени су ови људи из затвора и проведени кроз све улице варошке да њима свет заплаше, па кад му ни то није помогло, он је растерао бирачки збор у Чачку те осујетио избор либералног кандидата. Из Драгачева послао је једнога попа пешице преко суду у Зајечар, но и сам преки суд није могао овоме попу наћи кривице, већ га је пустио слободна. У Лозници при избору бирачког одбора, било је на страни опозиције 150 бирача, а на страни полиције т. ј. „напредњака“ 50. Начелник видећи, да ће бити изабран либерални кандидат Кундовић, правио је сам собом неред, претио Кундовићу, да **неће видети скупштине докле је он начелник у Лозници**, па најпосле не успевши претњама, повикнуо је, да распушта збор. Но председник општине одговори му, да је он (председник) законом позван да одржава ред при избору не послуша га, већ позове бираче да приступе гласању. Избор се сврши у најбољем реду и Кундовић добије пуномоћије посланичко. Но сутра дан начелник стане једног по једног узимати на одговор и 8. фебруара баци у затвор цео бирачки одбор, у коме су и председник општине и новоизабрани посланик Кундовић. Затворени жале се суду, а начелник учини код касационог суда изузеће противу председника лозничког окр. суда и неких судија, називајући их коловођама нереда, ма да од њих ни један није долазио на биралиште. Изузимајући два округа, ужички и књажевачки, у свима другима има оваких и горих безакоња. Редак је био полицајац, који није претио куршумом, војском и Зајечаром. Но све је њих превазишао Браловић, сада окр. начелник руднички. Кад је видео да му све претње ништа не помажу, он препоручи среским старешинама, да све могуће употребе само да се цел постигне. И тако на два дана пред избор буду дотерани под јаком стражом попи учитељ из Заграђе са још неколико сељака са Рудника у Г. Милановац, **а у очи самога избора буде дотерано у окружну варош још 10—12 качераца све повезаних конопцима.** Кад су их овако везане кроз варош водили, искупио се био многи свет да их гледа и страх и ужас обузимао је жене и децу. Хтео је ухапсити и Косту Борисављевића адвоката, радикала, али кад су му његови верни „виделовци“ казали, да ће радикалци гласати за Вују Васића либерала; Браловић призове радикале и обећа им, да их неће хапсити ако не гласају за Вују, а за свога кандидата Максима да могу гласати и да ће их он и потпомоћи. И тако и буде Максим изабран.

Може бити да ни сва ова безакоња не би помогла полицији да успе, да није било и фалсификовања. На више места огромна већина гласова падала је на кандидате народне, а кад се резултат саопштио, испао је кандидат полиције. Бирачи упрепашћени, захтевали су да чују имена оних, који су за полицијског кандидата гласали, но то полиција није дозволила. У срезу пожаревачком изабран је Сима Несторовић, а пуномоћије је издано не њему, но ономе, који је после њега долазио. Дакле опет двогласци!

Но доста, овако грозним податцима нема краја. Само ћемо још двоје напоменути: 7. септембра и 25. јануара први пут су и војене власти увучене у изборну борбу и ако би се оне и по самоме уставу земаљскоме имале држати далеко од политике и сваке агитације. У томе правцу нарочито се жалосно одликују пуковници: Орешковић и В. Стефановић. Време ће показати, да ли ће ова нова тактика добрим плодом уродити. Друго је, што смо имали још додати, то, да је противу либерала вођена јача борба но и противу радикала, или тачније рећи, да је управо сва навала била управљена противу либерала, јер разорени и компромитовани радикали су слабо где и ступали у борбу. Н. Христић мислио је, да ће он радикалима лако затворити уста на скупштини, ако би ко од њих и продрљо противу његове воље, а са либералним посланицима да би му посао много теже ишао. С тога је већином свуда истицао „виделовце“, надајући се, да ће у њима наћи верне савезнике, но љуто се преварио. Кад се ови видеше у повећем броју изабрани, они му подметнуше ногу, и оборише га. Сад нека свет суди колико ће вредности имати скупштина изабрана под овако ужасним безакоњем, или просто рећи полициским насиљем наметнута. Може бити да ће доћи време кад ће се морати узети у оцену, да ли ће и вредити закључци овакове скупштине.

У Београду, 15. фебруара.

=

Његова Наименованост и г. Тиса.

Како је Његову Наименованост председник угарског министарства г. Тиса у Сегедину дочекао, било је описано у 167. броју овога листа.

Да је исти опис сваком поштеном Србину што но реч натерао крв на очи, и да је сваки поштен Србин, прочитав га, морао узданути и рећи: ај Германе, Германе, што тако понизи достојанство српског патријарха, то стоји.

Ја сам потпуно уверен о томе, да кад једном изиђе на јавност, шта је све кад Његова Наименованост писала власницима у Беч и Пешту о нашем овостраном српском народу, односно о народној странци, и шта им се кад нашто обвезао, што ће ма кад изаћи на јавност: да се тадањи наши сународници, који усчитају исту кореспонденцију Његове Наименованости и њене обвезе, неће ни мало чудити, што је г. Тиса смео онако дочекати Његову Наименованост и што се Његова Наименованост није смела жалити круни на онаки дочек од стране г. Тисе.

Но да виде од прилике садањи наши сународници, у каквом је духу морала Његова Наименованост водити тајну кореспоненцију са власницима у Бечу и Пешту и какве морају бити њене тајне обвезе, те да се и они толико не чуде онаком дочеку од стране г. Тисе, навешћу читаоцима овог листа, само нешто из брошире Un po piu di luce, коју је летос адлатус Његове Наименованости и њен протосинђел и ректор православне карловачке богословије др. Емилијан пл. Радић, написао на немачком језику и на јавност издао.

Трошак око исте брошире сносила је сама Његова Наименованост и иста је намењена за „страну публику“, да и она увиди, каквих одрода има у Сијону, те се за то иста од њеног писца ни за које новце не може добити. Она се само „избранима“ на поклон шиљала.

ЛИСТАК.

ПРАРОСЛАВИЈЕ НА РИЈЕЦИ. ОСВЕЋЕЊЕ ВОДЕ НА БОГОЈАВЛЕЊЕ. ПАРАСТОС БРАНКУ РАДИЧЕВИЋУ.

И у овом куту православног српског народа одсијава светиња православија, те се овдашње Српство, ма да га је бројно мало, том светињом грије и челичи. Одавна постоји овде православије а сад ће скоро бити стотина година како наши стари поред бивше капеле св. Ђурђа подигоше дивну цркву у славу св. оца Николаја (1786. год.)

Срби су побожан народ, па гдјегод се настане прва им хришћанска брига да храмове и спомене подижу, колико им то материјалне, политичне и ине околности допуштају.

Србину је православна вјера она сјајна звијезда, која га и у најдаљу даљину прати и пута му освјетљује, а Србин у њу вјерује, да га она одржава и спасава, и догод вјером не преврне, да подлећи неће.

Ова га је и на овом мору од туђинства до данас чиста, свјесна и значајна сачувала. Ова му је и на бојишту снаге уливала, те је јунаштвом својим и непријатеља побјеђивао, те тиме признања и уважења и код туђина стекао.

Ове је године свечано прослављен празник св. Богојављења. Па како је то велики празник, а скопчан са велељепном церемонијом „освећења воде“ — слегао се био силан свијет у пространу нашу цркву; премда је за иноверце тај дан био радњи, ипак су своје послове оставили, и похитали да се наслађују велељепијем и красотама ове црквене славе наше.

Чинодејствовао је заслужни старина народни заступник, и протојереј г. Јово Шорак, уз судјеловање богослова г. Данила Рајачића са осталим млађим Србима чиновницима.

Нема овђе до душе црквеног пјевачког друштва, јер нема доста чланова, из којих би се исто склопити могло, али ипак на далеко чувено карловачко пјеније задовољило је и загријало све присутне слушаоце.

Свечаност је увеличао један баталијон војника домаће 79. оточке Јелачићеве пуковније у паради с барјаком и музиком, који је пред црквом на одређеном месту главније моменте св. богослужења пуцањем из пушака и свирком царске химне пропраћао.

Пред свршетак св. литурђије крену свечани поход с пјевањем: „Глас господен на водах“ уз пратњу војничке свирке и многобројног свијета, на море да се вода освети. Диван то призор бијаше да се болан — грешан до светиње винеш . . .

Православни крст српски, благосиља море јадранско! Заиста, узвишенијег момента тешко је себи замислити . . .

Небо бијаше ведро, дан свијетао, топао, сунце прижегло као у сред љета, море мирно, дивно, узвишено, величанствено море пукло у даљину те ти изгледа као да се небо и море спојило и побратило. Два сата уживасмо то величанство природно и православно торжество — светињу. Па не само ми него и остали хришћански свијет. Од многобројног народа видјесмо Србина обштара г. Симу Радаковића и друге официре Србе и Хрвате, руског конзула преузв. господина Андрију Петковића са његовом супругом и дјечицом, грчког конзула, градске, поджупанијске и губернијске чиновнике, Србе, браћу Хрвате и Мађаре. Док се вода светила, владаше така тишина, да се свака ријеч молитве и јектенија могла јасно чути, а плотуни војнички увеличаваше значај и важност појединих момената.

Кад се вода осветила поче православије: Срби, Грци, Руси и Румуни цјеливати св. крст а остали иноверни свијет управо навали сосудима да их напуни освећеном водом и својима као светињу кући понесе.

По том се крене сав поход натраг у цркву у истом реду као и прије пјевајући: „Во Јордање“ и тим се свечаност сврши. Али ипак силни је свијет и до послетка чекао, ма да само једну кап освећене воде уграби и кући понесе . . . .

У два сата послѣ подне бијаше свечан објед код дичне старине протојереја г. Јове Шорака, коме су многи гости присуствовали.

Сутра дан на св. Јована на позив грчкога конзула упути се пречасни г. Јован Шорак протојереј са богословом Данилом Рајачићем на православне грчке бродове да их св. водом богојављенском посвети. . .

Православна је општина до душе мала, али свјесна својих дужности и права, у сред ових разних, неједнаких, туђих елемената, те се својски брине о напретку свом на темељу автономије, потпомаже дјецу, ђаке сиромашних општинара па и њих саме, прати све догађаје на нашем црквеном и политичном пољу, те исповиједа може се рећи слободна начела.

Поменути ми је још, да је општина наша приликом водо-освећења војницима, који су церемонију увеличали, 50 фор. поклониле, да их међу собом раздијеле.

Приликом ове прославе поведе се ријеч о новој књижевности нашој, опомену се име једног од првијех зачетника лијепе књиге српске, име Бранка Радичевића, те одма одредише 5 фор. за споменик његов, и да му се одма првом приликом држи парастос.

Даље одредише 10 ф. за градњу српске прав. капеле у вараждину.

Затим одредише да се пошаље 10 ф. једној сиромашној српској општини. Том приликом поклонише двојици грчких свештеника путника као дар 5 ф. и набавише им у пола цијене путничке карте за брод, до на грчки оток Крф; дароваше још многе сиромашне путнике и још више добрих дјела учинише, која сваку хвалу заслужују.

Што овом приликом закључише, то на брзо и извршише. У недјељу 5. фебруара, после св. литурђије, држан је парастос нашем неумрлом Бранку уз живо саучешће православног свијета, а присуствовали су и многи иноверни.

И ако ови, бар већином, нису разумјели коме се спомен чини част, и слава одаје, ипак си свакоме могао на лицу видити, да поjми важност, узвишеност и светињу, српске туге свако је с' највећом пажњом и побожношћу слушао оно тужно „со свјатими“ и „вечнаја памјат“ прерано преминулом но баш за то неумрлом Бранку.

Усред њиховог побожног удивљења ступи пред нас младо Српче гимназиста другог разреда Душан Шорак, те кратким, одмереним, би-

На 13. страни наведене брошире рече г. Радић о себи ово: „Zum Schlusse der Betrachtung des persönlichen Momentes angelangt, verwahre ich mich auf das Feierlichste im Angesichte des hier gesagten und als der einzige Sohn eines Vaters, welcher einer der wenigen Serben war, der im Jahre 1848. für das gedeihen der ungarischen Staatsidee bei Jarek, Temerin, Kis- und Ó Kér, Turia und Szt. Tamás kämpfte, gegen alle die Verleumdungen des Omladinismus und seiner Anhänger aus Ungarn in den ungarischen Zeitungsorganen dabei erklärend eben so auf das feierlichste, dass ich zu jeder Zeit bereit bin die Interessen meines Vaterlandes gegen Alle, und auch russiche Anstürmungen vor der ganzen Welt zu vertheidigen.“

А на 28. стр. рече г. Радић за народну странку ово: „Der Omladinismus (овако г. Радић крсти народну странку) ist aber, nach Geist und Wesen, abträglich den Anforderungen Ungarns d. h. der ungarischen Staatsidee. So lange er Theorie bleibt, enthusiasmirt er nur seine Anhänger; sobald er aber in die Praxis übersetzt wird, ist er allgemein schädlich.

In die Praxis ist er nun heute übersetzt mit Hilfe des IX. Gesetzartikels von 1868. d. h. durch denselben überlieferte er sich eine der mächtigsten Institutionen im Staate, nämlich eine ganze Kirche mit allen ihren unzähligen moralischen und reichen materiellen Hilfsquellen,

Hiedurch ist aber der Omladinismus eine Macht geworden, welche nach Innen und nach Aussen erfolgreich und entscheidend arbeitet.

Nach Innen, im Lande, ist es das Nationalitäts-Princip, welches der Omladinismus mit Blut und Fleisch kräftigt; nach Aussen aber, ausserhalb des Landes, sind es die ihm vewandten Kräfte, welche er kompletirt stützt und stärkt.

a) Dass das Nationalitäts-Princip eine Gefahr für Ungarn ist, ist zweifellos, eben so wie es zweifellos ist. dass die karlovitzer Metropolie bereits seine Beute geworden ist.

Nun möchte ich folgende Frage beantworten wissen:

1.) Ist diese Gefahr dadurch zu beheben, dass man nationale Kirchen gründet?

2.) Oder dadurch, dass man auf kirchlichem Gebiete nationale Behörden, nationale Financen u. s. w. erstehen lässt?

3.) Oder dadurch, dass man politischen Strömungen mit nationalen Wesen, wie es der Omladinismus ist reiche und unzählige kirchliche Hilfsquellen überliefert?

4.) Oder dadurch, dass man ein mächtiges confessionelles Institut, wie es die karlowitzer Metropolie ist, entgegen der Lehre, dem Rechte und dem Brauche desselben, zum einem mächtigen nationalen Institute umschmelzen lässt?

5.) Oder dadurch, dass man ein a priori confessionelles Element, nämlich die Hierarchie, zum Gunsten eines a priori nationalen Elementes, nämlich der Laien zurückdrángt?

6.) Oder dadurch, dass man die nie einem Staate abträglich gewesenen Dogmen und Canones der alten erleuchteten Kirche des Orients, welche im Oriente, von allen Ruthenen, Bulgaren u. s. w. entstanden und welche als „bysantisches oder griechisches Zeug“ von dem Omladinismus und Panslavismus verworfen werden, zu Gunsten antikirchlicher und antistaatlicher national politischer Principien zurückdrängt?

7.) Oder dadurch, wenn man die karlowitzer Metropolie ihres orientalischen Kirchenthums zu Gunsten politischer Nationalität entkleiden lässt?

Es ergeben sich hiebei aber auch diese Fragen:

1.) In wem findet der Staat mehr Gewähr, in einem pragmatischen Elemente d. h. der Hierarchie, oder in einem losen Elemente d. h. den Laien?

2.) Wen kann der Staat leichter an sich ziehen und ewentuell wer ist demselben schädlicher die a priori konservative minderzählige Hierarchie oder die a priori allen somit auch feindichen Einflüssen zugängliche zahlreiche Menge?

Diese, und dle weiteren aus diesen sich selbst ergebenden Fragen, überlasse ich zur Beanwortung den Obigen Gegnern.

b) Zur Gefahr nach Aussen hin übergehend, entstehen die folgenden Fragen:

1.) Wird diese Gefahr dadurch behoben, besonders anlässlich äusserer Complicationen, dass man eine politische Strömung mit nationalen Wesen, nämiich den Omladinismus, durch eine Kirche, nämlich die karlowitzer Metropolie, mächtig erstarken lässt?

2.) Oder dadurch, dass man den natürlichen und geschichtlichen Zusammenhang aller dieser innern und äussern Kräfte nicht studierend oder nicht kennend, aus hier gefärlicher Ignoranz eine hier noch gefährlichere Tugend macht?“

Па кад се усуди адлатус Његове Наименованости г. Радић јавно за себе рећи, да је он син оног ретког Србина, који се 1848. борио против свог народа за мађарску државну мисао, и овако денунцирати наш српски народ живећи у Угарској: питам зар нам је тешко преставити, шта је тек Његова Наименованост морала о себи рећи, какав је он Србин и шта је све она морала кад рећи власницима у Бечу и Пешти за наш овострани српски народ? Заиста није, те за то не треба ни мало да се чудимо, што г. Тиса онако у Сегедину дочека Његову Наименованост. Како је Његова Наименованост дробила, онако и куса.

С. С.

Разговор

„напредњачког“ министра Ст. Новаковића с дописником Бизмарковог „Н. А Цајтунга.“

Ових дана примио је „напредњачки“ министар Стојан Новаковић дописника берлинског листа „Н. А. Цајтунг“. У подужем разговору о политичном стању у Србији и првом раду повампиреног „напредњачког“ министарства саопштио му је следеће.

Садашњи кабинет није истакао нарочити програм, његов ће се рад управљати по оним начелима, на којима је основана „напредна странка. „Главан је задатак владе, рече Новаковић, да у земљи учврсти мир и ред и да уведе у земљи праву слободу с тога ће данашњи влада да изврши све оне реформе, које програм „напредне“ партије обележава, али опет све према захтевању околности и времена. Многе од ових реформама као на пр. промена устава доцније ће се предузети а то с тога, што сада много хитнијих ствари има за свршавање, које не трпе одлагања. Што се штампе тиче не намерава се никакво ограничење у слободи ове, али ће до сазива скупштине остати као што ју је влада затекла. Принцип праве слободне штампе одржаће се, јер је слободна штампа нужна културна установа нашега времена, према томе удесиће се и закон о слободној штампи онако, како би дао довољне гаранције противу злоупотреба штампе, али се тим неће ограничити слобода штампе нити ће се спречавати литература у њеном добром развијању. Што се тиче права о зборовима и удружењима и у томе ће чинити све на основу слободе, али ће се у исто време водити брига да се и гаранције створе, које неће дати да се то право злоупотреби. Прва и највећа задаћа данашње владе јесте поправка финанцијског стања Србије. У овом је влада већ отпочела да ради, министар финансије отпочео је да ради на финансијском плану, који је у принципу цело министарство усвојило. Влада данашња не иде само за тим да се само подмири дефицит него управо за тим, да би финан. стање државе за дуже време осигурано било, и да се не би поновио, бар не скоро, опет какав дефицит. Штедњом у ономе што је нужно не би се финансијском стању Србије помогло, јер умањењем у државној управи, школи и другим нужним установама, дакле у овим врло потребним издатцима, био би само назадак учињен, који би и земљи и народу шкодио. Стварањем нових прихода државних, повишењем посредне и непосредне порезе, при чему ће се нарочито узимати обзир на непокретна добра, стварањем нових извора државних прихода т. ј. уважањем нове порезе влада се нада, да ће се финансијско стање тако подићи како ће се и већим потребама, које држави предстоје, моћи одговорити. Да се то постигне, мораће се све силе државне напрегнути.

Данашњој влади предстоји да спроведе реорганизацију војске, да снабде војску новим оружјем, и да оснује ново војено уређење. Законе који се на ово односе скупштина је примила, али је извршење овога само с тога задржало се, што се у срествима оскудевало да се све у дело приведе. Реорганизација војске једна је од важних државних потреба, а за средства, која су нужна за њено остварење, влада ће се побринути. Министар финанције, Ђока Павловић, израдио је план по коме ће се моћи да унапреде финанције у Србији. Већи зајам, даље нека емисија ренте, не само да ће служити за измирење дефицита и других предстојећих издатака, него ће створити и неки резервни фонд — државно добро — из кога ће се у будуће извесне потребе подмиривати. По томе и кад би се ови тако несносни дефицити и појављивали услед слабог утеривања порезе, не би они тако теретни били као што су сада.

Влада ће и у државној управи предузети нове реформе, код општина је наступило тако рђаво газдинство, а особито при распоређивању терета и пореза међу члановима општинским, јер се све ово врши по ћуди, партаично и неправедно. Истина да они, којима је порез неправедно разрезан, имају право да се жале министру финанције, али је врло тешко, скоро немогуће, прегледати и расмотрити толико хиљада жалби, оскудева се у чиновништву. С тога да би се ове злоупотребе уклониле, потреба је да се да држави већи утицај на општине, него што је до сада имала. Стварање нарочитог извршног органа за финансије управи државној би олакшало и створило би бољи распоред порезе, и ова би се могла тачније да прикупља.

Најзад рекао је министар дописнику, да ће се скупштина сазвати што је могуће пре, и то ће бити до половине априла месеца, јер ће дотле влада спремити законске предлоге за скупштину.

„Напредњаци“ дакле не задовољавају се само тиме, да „народну банку“ у своје грабљиве шаке дочепају, већ хоће помоћу новог дуга а под изговором унапређења земаљских интереса да створе неко „државно добро“, којим ће они, уз одобрење својих скупштинских мамелука, по „начелима“ „напредњачког“ газдинства управљати и располагати. Помоћу тога новим дугом створеног „државног добра“ опростиће се „напредњаци“ дефицита, што га за време своје „управе“ испословаше, и док у том резервном фонду буде новаца, дотле и напредњаци неће имати дефицита, јер новац тог фонда, тог „државног добра“ трошиће се „за инвестиције“, а „напредњаци“ разумеју се врло добро у „инвестирању“. Кад тог новца нестане онда ће се и „напредњаци“ поново уклонити, оставив за собом — дефицит и празне касе. Тада ће се опет моћи повампирити каплар Никола, а „напредњацима“ биће слободно, да после неког времена опет из трулежа ускрсну, те поново отпочну своје јединоспасавајуће финансијске „операције“ оснивањем нових „државних добара“ и т. д. Тако ће се „напредњаци“ и њихови покровитељи осиграти, да од њих не потражи нико рачуна о оним „државним издатцима“, у свотама до по милиј. дин., о којима се не зна ни по чијем су налогу, ни зашто ни коме су издани. Да би „напредњаци“ намере своје што лакше извести могли, ваља наравно пре свега земљиште на ком стоје у сваком погледу обезбедити. Да се то постигне мора се подкресати самоуправа општинска, јер само тако моћи ће се осигурати владин уплив у општинама а тиме и сам опстанак владин. „Енергични“ Ст. Новаковић постараће се већ, да „пријатеље“ своје што боље задовољи. Бољег „успеха“ ради, остаће Србија све до састанка скупштине у изузетном стању, а и слободна штампа одмараће се за то време, а без сумње и доцније, јер „слободоумни напредњаци“ цене и сувише установу слободне штампе, а да би могли допустити, да је когод, злоупотреби.“ На ово само „напредњаци“ имају права. До скупштине ће бити готов нацрт новог владавинског сустава, донде биће и остале припреме довршене и Србија моћиће уз благослов повампирених „напредњака“ из ере безуставног насиља ући у еру „напредњачког“ уставног безакоња.

Политички преглед.

Што се више приближују нови избори за сабор угарски, у толико живље постаје изборно кретање. Преко Будимпеште долази глас, да су румунски посланици у сабору угарском за 2. (14.) марат позвали у Будимпешту на конференцију присташе активне политике међу Романима, на којој ће конференцији бити решено, какав положај Румуни да заузму у предстојећој изборној борби. Познато је, да су Румуни подељени на активисте и пасивисте. Према садањим промењеним околностима у Угарској пак надати се, да ће се Румуни сви у једно и то активно коло ухватити и да ће у заједници осталим немађарским народностима у наступајућој изборној борби одважно устати у обрану интереса немађарских народа. Било би заиста и одвећ жалосно, кад би немађарске народности својим немаром и нехатом спасле владавину „велеможног“ Тисе и њега самог, њега, који је у потискивању немађарских народности и у неуважавању права њихових по хазафишаг „бесамртних“ заслуга стекао, Тису ког данас и сами Мађари напуштају и против којега устају сада и такови елементи, који су још до јуче слепо за њим ишли и одобравали свако и најнезаконитије подузеће његово. Народности немађарске морале би заборавити жалосну прошлост своју, сва безакоња и насиља, морали би се одрећи сопствене будућности — пре но што би постале средством за даље одржање владавине његове „велеможности,“ који је у хазафишашком заносу своме не једном јавно у саборници довикнуо заступницима народносним, да ће њих а с њима и мандатодавце њихове сломити, сатрти. Такову владу потпомагати, ма и посредно: својим нерадом, значило би самоме себи нож у срце ринути. Немађарске народности немају потребе ово учинити, да тиме спасу залуђани престо његове „велеможности.“ Политичко самоубиство није никакав знак физичне ни душевне снаге.

Орган умерене опозиције у сабору угарском, **„Пешти Напло,“** говорећи у једном од задњих бројева **о положају Тисине владавине** пита, који фактори у Мађарској имају јоште поверења у влади Тисе Калмана, те одговара, да се данас ни више ни ниже свештенство католичко, ни реформирани, ни Лутеровци, ни православни не могу више бројати међу присташе његове „велеможности.“ Поменути лист наваља, да је већи део племства мађарског одлучно противан Тиси и његовој влади. Велепоседници мађарски и ниже племство, који се од Тисине владе много чему надали, виде се данас преварени у својим очекивањима, те су због тога озлојеђени против његове „велеможности.“ Из свега тога изводи „П. Напло“ закључак, да се задаћа опозиције у том састоји, да оставив за сада на страну сва препорна питања свом снагом поради око тога, да сруши владу Тисину. — Тако орган умерене опозиције. Да се пак Тиса од свештенства мађарскога заиста нема и не може ни чему доброме надати, доказује и сувише јасно држање „Мађар-Алам-а“, службеног органа свештенства мађарског, који је на челу вечерњег листа од 1-ог марта (по нов. кал.) донео „позив“, којим се католичко свештенство позива, да код предстојећих избора употреби сав свој уплив, да обори министарство Тисино. Огорченост против Тисе у свештеничким круговима мађарским тако је огромна, да „Мађ. Алам“ узвикује: „Раће сваку другу владу, само не Тисину!“ Орган свештенства мађарског завршује овим речма: „Caeterum censeo Tisza-Trefort regimen esse delendum.“

О путовању престолонаследника Рудолфа на исток јављају, да још није коначно утаначен рок, када ће се царевић на пут кренути, по по свој прилици да ће то бити други дан католичког ускрса. Престолонаследник и супруга му отпутоваће из Беча управо у Рушчук и одавде даље у Цариград, где ће шест дана пробавити. На повратку путоваће царевић и царевићка преко Варне у Букурешт а за тим преко Турн-Северина у Београд, одакле ће се преко Земуна и Будим-Пеште у Беч вратити. — Царевић и царевићка свратиће дакле тек у повратку у Београду. Ово потврђује и полуслужбена „Пол. Кор.“ која изјављује, да „меродавни кругови нису никада на то помишљали, да престолонаследник и престолонаследница прву посету у у Београду учине. У свези с овим јављају из Цариграда, да је аустро-угарски посланик при влади турској барон Каличе већ известио султана о доласку простолонаследниковом; цар турски изразио се том приликом, да би му веома мило било, кад би царевић Рудолф са супругом за време борављења њиховог у Цариграду одсео у Јилдиз-Киоску или у другој којој царској палати, коју ће му цар турски понудити.

Младочески „Народни Листи“ доносе вест, да су **словиначки посланици** барон Гедел, др. Вошњак и Радић **предали грофу Тафу меморандум**, у ком се жале, да чиновници у јужној Штирској или никако или тек врло слабо познају језика словиначког. Констатујући ово тражи меморандум, да се у Марибору или Целовцу установи поднамесништво, јер да ће се само тим путем и начином моћи доћи до потраживаног чиновништва. „Славенофил“ гроф Таф одговорио је подносиоцима меморандума, да се од старих чиновника не може тражити, да они од једном знају словиначки и да ће се истакнута цел тек постепено, новим чиновничким нараштајем моћи постићи. У погледу успоставе поднамесништва очитовао је аустријски министар председник, да све и кад не би било никаквих државоправних сметња, ипак остварењу дотичног предлога стоје на путу такове финансијске тешкоће, које није могуће свладати. — Просто српски речено, хваљени пријатељ Славена гроф Таф неће ништа да зна за оправдана потраживања посланика словиначких.

22-ог тек мес прослављена је у Београду **годишњица проглашења Србије краљевином.** Прослава ова спроведена је у Београду по напред установљеномофицијалном распореду, носила је дакле на себи сасма „званично“ обележје. Да л' је и како је дан овај прослављен у унутрашњости младе краљевине, о том нема никаквих вести. Поњатно је, да ова прослава није могла одушевити народ у Србији, који

раним ријечима нацрта Бранков живот, његов рад и заслуге за језик слободу и књижевност српску.

Ево тога кратког говора:

„Учинисмо спомен заслужному покојнику Бранку Радичевићу. Њега је био бог надарио особитим духом а он је тим духом много Српству учинио, улио му нове снаге, полета и слободе, али онако ће он и живити догод буде Српства. Бранко се родио у Броду у Славонији 1824. године, свршио гимназију у Српским Карловцима а умро у Бечу 1853 год. — као ђак медицинар. Сваки Србин кад би дошао у Беч посјетио би Бранков гроб, и помолио би се Богу за младу душу његову, ко далеко он бијаше од свог Српства кога је за живота тако неизмјерно жарко љубио, с тог му љетос целокупни српски народ са свих крајева Српства пренесе кости у Сремске Карловце на гору Стражилово, камо је он за живота желио, и тим се Српство одужи његовој жељи. На тој тужној свечаности слегао се Србин са свију крајева да искаже свој пијетет, највишу и најжешћу љубав и штовање српскоме ђенију. То је био одсев његове идеје уз „ђачком растанку“ — само што је он желио да се Српство у коло ухвати и на рад сједини а не на таку тужну свечаност. Само у великим народима, рекао је Бранков побратим Његуш, ђенију се гнијездо вије. Мален сам још и неук, али као син српског народа, знам, да је тај народ овога вијека имао више ђенија: Карађорђа и Милоша, Доситија и Вука, па Његуша и Бранка. Бранкова је свака мисао, свака песма оригинална, ђенијална, српска. Он је певао једро и силно, како нико до њега није, он је писао, како је тада само један човјек писао, а то бијаше: Вук Караџић. Вук се 40 година борио за свој правопис, али није успео, противници бијаху јачи ма да нису право имали. Тек кад је Бранко запјевао чистим српским народним језиком, а учени Даничић потврдио, да сваки Србин треба тако да говори и да пише — онда је Вук побједио, те започе ново свијетло доба наше српске данашње књижевности. Бранко је као анђео пламеним мачем шибао мрачњаке, а као пророк пун самопоуздања рекао: „да што певах неће пропанути“ и даље: „а Српству ће бијел дан сванути.“ И заиста што прорече истина је, али шта би он још силним духом својим био учинио, да га није црна смрт покосила?

„Много хтео, много започео,
Час умрли њега је помео.“

по заслуге његове за Српство и књигу српску остају вечити.

Народ, који је кадар такове ђеније рађати, никад пропасти неће, па ма какве непогоде на њега навалиле.

Слава Бранку! Слава! Слава! и вјечни му спомен у Српству!“

Србин Ријечанин.

се и данас још налази под утицајем задњих догађаја, што их злогласни „напредњаци“ својих себичних смерова ради произведоше, окаљав тиме за вечита времена образ младе краљевине пред страним светом, који догађаје и особе у Србији не оцењује са једностраног партајског станишта. А зар и може бити одушевљења у земљи, у којој се тако рећи до јуче још пушила крв рођених синова, проливена ради успоставе самовољног „напредњачког“ власништва? Недела „напредњака“, патње и невоље што их је Србија услед тих недела претурила; злоудо стање у ком се она данас налази под обновљеном управом повампирених „напредњака“ — морали су бацити тамну сен на „светковину“ 22-ог фебруара. „Светковина“ та па и остале свечаности које ће „напредњаци“ приредити, неће бити у стању, да избришу из народног памћења успомену на сва она безакоња што их београдске политичке спиритисте починише од онога дана, када, по несрећи, крма државна у њихове грабљиве шаке паде. Чему се Србија још има надати од политичких пустолова „напредњачких“, казао је „енергични“ Ст. Новаковић дописнику Бизмарковог лајбжурнала. Ко има смелости да све оно јавно без икаква зазора исповеди, тај за цело не ће бити пробирач у средствима, кад се буде решавало питање његовог опстанка и обезбеђења битисања његових садругова и пријатеља. Србија ће имати да испије још много коју грку чашу, а ми смо уверени, да јој све могуће „светковине“ и „свечаности“ повампирених „напредњака“ ни једну од тих чаша неће ни најмање слађом учинити, јер све те и таке „параде“ неће у народу моћи угушити сећање на најскорију прошлост и недела и безакоња, што их „напредњачки“ пустолови у истој починише.

ДОПИСИ.

У Сомбору, 18. фебруара 1884. год. (Одбор за изложбу у Новом Саду. Трговачка и занатлијска банка). Позив уважених и дичних Новосадских српкиња, на учешће при изложби нашло је лепа одзива у Сомбору.

Уважена гђа Софија Веселиновића позвала је за 25 јан;ар т. г. Сомборске српкиње, на договор, да при изложби Новосадској Сомбор и околина заступљени буду.

Истина да су неки велики послови око јаувнова и приређивања истих отели мах, те су баш и тога дана неки приређени били, те госпође дотичне нису могле доћи на тај важан збор, опет се после тога збора показао леп одзив са свију страна и госпође су Сомборске вољне и радосне, што ће моћи допринети општој народној ствари. У скупштини учествовали су гг. Н. П. Вукићевић и Ника Грујић, који су разјаснили госпођама цел и корист изложбе.

Гђа Веселиновићка позове по томе збор да се конституише.

Једногласно буде изабрана за председницу гђа Софија Веселиновића, за благајницу гђа Олга Максимовића а за перовођу г. Ника Грујић.

При саветовању решено је, да се изабере један главни одбор — један одбор који ће обићи салаше и један одбор који ће агитирати у вароши и један одбор који ће извести школску изложбу.

У главни одбор изабране су ове госпође: М. Вукићевића, Софија Бугарска, Софија Бикарева, Мила Гергурева, Софија Јорговићева, Софија Каракашевића, Милка Вукићевића, Јулка Теодоровића, Александра Бикарева Симина. О. Максимовића, Јулка Вујића, Јелена Коњевића, Анђелија Ракића, Александра Станимировића, Лепосава Михајловића, Јелка Стојковића, Софија Арсеновића, Александра Вујића, Алка Кирјеовића, Лујза Бркића, Лила Поповића, Ленка Гергурова, Љубица Средојевића, Катица Борђошка. Ленка Бикарева, Александра Грујића, Александра Радосављевића и Јелена Теодоровића . . .

Овај одбор изабрао је следеће одборе.

За варош:

гђа Јелка Стојковића, Соф ја Каракашевића, Ленка Гергурова, Ленка Бикарева, Лујза Бркића. Милка Вукићевића, Катица Борђошка, Љубица Средојевића и г. Сава Глибоњски,

За салаше:

гђа Јулка Вујића, Олга Максимовића, Софија Бугарска, Софија Јорговића, Јелена Коњовића и Анђелија Ракића; овима су придодата господа: Коста Георгијевић, Алекса Папхази, Др. Стеван Кронић, Јустин Коњовић, Арса Вујић, Мита Хаџић, Љуба Јездимировић, Паја Вујић, Петар Веселиновић, Младен Гергуров, Мита Поповић, Васа Бикар. —

Овом приликом говорено је и углављено, како да се и околна места савова и подстакну да учествују при изложби.

За школску изложбу изабран је одбор у лицу гђе Софије Веселиновића, Александра Бикарева, Симина, Анка Кирјаковића, Миланија Вукићевића, Софија Бикарева и Миле Поповића.

Овај је одбор одмах се састао и саветовао како да се школска изложба спроведе. — И тако је углавио да материјално припомогне школској деци те ће изложба ова ваљда јединствена и најпотпунија бити, јер ће почети са првим разредом основне школе, а достићиће свој вршак прошав више девојачке школе у приправничком заводу.

Ми се надамо најлепшем успеху.

У недељу 12 фебруара одржала је овдашња трговачка и занатлијска банка своју редовну дванајсту главну скупштину.

Сомборска трговачка и занатлијска банка, са својом солидном, скромном и сигурном радњом, стекла је не само у Сомбору већ у свој околини поверење. Она је основала у околини дванајст агенција, филијала, и р ди са огромним капиталима. Заиста се мора дивити човек вештини руковођење и савесној управи истога завода, пошто за ово последње три године није банка ни новчића издала у одбиткујућој радњи.

Ове је године био избор председника и потпредседника.

Акционари су опет једногласно изабрали за председника г. Симу Бикара, а за потпредседника г. Павла Станимировића, на три године дана. Председнику је одредила годишњу плату са 2000 фор. Поверење које је г. председник код деоничара стекао годиста га је и заслужио; а то је и сама управа тиме исказала што је закључила, да у слику у величини животној даде насликати и у банчин завод стави. У тој скупштини је закључено да се оснује „Народна банка“ на основу начела, помози се сам! Ово је завод за сиромашнији народ, који ће со недељним уплатама моћи себи стећи мали капитал, а тиме кредит отворити. Овај ће завод ступити око половине марта у живот. Оломићемо наше мајсторе и земљеделце, да се што многобројније упишу, а разлога има много. Прво ће сваки имати заштеде, друго имаће кредита, а особито наш народ моћиће добити на обвезницу јефтина новца, ако је уписан да уплаћује било један, било више делова.

Сутра на покладе, уз суделовање певачког друштва, приређује српска читаоница у своме стану вечерњу забаву.

Дневне новости.

(**Српско народно позориште.**) У суботу 25. фебруара о. г. представљаће се у нашем позоришту нов комад под насловом „**Проводадијe**“, шаљива игра у 5 чинова, од дра Милана Савића. Замисао те шаљиве игре, која је црпена из нашег свакидашњег друштвеног живота, врло је стара, али увек остаје нова: мати хоће да уда ћерку за једног а она воли другог и на послетку надвлада, — љубав. Карактери су у тој шаљивој игри природни, дијалози живи и лаки, комичних ситуација има доста, те се тако надамо, да ће се комад допасти. Уједно напомињемо, да је ту шаљиву игру одликовала и наша „Матица“ расписаном наградом од 200 фор., што говори за то, да то дело има и књижевне вредности.

(† Јован Радмановић.) Из Жупање јављају нам, да тамо 17. фебруара сахранише умировљеног граничарског поручника и кр. поштара Јована Радмановића, који је 57 година поживио, у рату 1848. учествовао и после у Шиду, Чалми, Руми и на покон овде поштар био. Он је по све српски осећао и као такав ватрен је родољуб био, но и свеколико Славенство је љубио. Поред тога био је кроз и кроз поштењак и изврсног карактера човек. Ма да се тек од три месеца онде настанио, ипак је силан свет при спроводу учествовао. На гробу држао је импровизован опроштајни говор г. Божидар Вујић, којега се садржина, као и форма свима присутнима допала. — Црквену церемонију је обавио на истом опелу г. Ђурић свећен. парохијски спомоћник и редовни катихета велике гимназије винковачке Пека је лака земља покојнику и вечан спомен међу пријатељи и и знанци.

(**Тражи се учитељ.**) Из Ченте (Leopoldova) у Банату јављају нам, да је тамо већ по четврти пут расписан стечај на упражњено учитељско место на ондашњој мушкој школи, с којим су скопчана ова берива: плата у готовом новцу 360 ф. 1 ланац оораће земље или у новцу 20 ф. 3 хвата тврдих или 6 хвати меки дрва, за набавку писарског материјала 3 ф. за појање и обучавање деце у појању 60 ф. за перовођство код црквене општине 24 ф. уз то слободан стан и башту и од сваког погреба 50 п. Како се — вели наш дописник — до сада само један од „старих“ учитеља пријавио а ми желимо да нам се школа која је доста забатаљена, млађом учитељском снагом из мртвила пробуди, то молимо, да у вашем цењеном листу једну белешку о расписаном стечају уврстити дате, с примедбом, да је рок **до 15. марта** по новом одређен, и да се молбенице школском инспектору у Бечкереку поднети имају.

(Побуна међу сељаци.) У месту Нађ Зарленцу у жупанији крашовској побунили се пре неки дан сељаци. Повода овој побуни био је избор местног судца. Од четири просиоца за место кандидовао је жупанијски судац само тројицу, како закон прописује. Странка одбаченога кандидата напала је жупанијског судца, и хтеде га злоставити. Светина навали на оружнике, и при том нападању буду два сељака тешко рањена из пушака. Кад опазише сељаци, да су оружници стали око себе ударати голим сабљама и да пуцају, дохватише и они шта ком при руци беше, и навалише на оружнике, који су са напераним бајонетима бранили жупанијског судца. Избор се ради тог није могао обавити, с тога буде одгођен; уједно је закључено, да се нов избор предузме уз војничку асистенцију.

Политичке вести.

— Аустријски министар Пражак поднеће парламенту бечком још у течају ове сесије законски предлог о ограничењу деобе сељачког поседа.

— Из Београда јављају, да је начеоно већ решено, да се краљ још ове године у Жичи крунише. Дан крунисања још није установљен. Једни листови веле, да ће се крунисање на лето обавити, други опет говоре на јесен. Идућег месеца да ће се у манастиру Жичи већ отпочети са припремама за крунисање. — Сумњамо да ће и крунисање бити у стању да излечи оне ране на државном телу Србије, које су јој злогласни „напредњаци“ задали својом несавесном и насилничком владавином. Србији треба другог, радикалнијег лека, а тог јој „напредњаци“ неће никад моћи пружити.

— Јављају, да ће се место српског посланика при двору бечком тек маја месеца попунити. За посланика говоре да ће по свој прилици бити наименован Богичевић, који је и пре тога био на тој пошти а који је у каплар-Николином министарству био министром спољашњих послова.

— Како влада турска није ништа одговорила на ноту цариградског руског посланика, којом је исти журио исплату заосталих оброка ратне отштете, то је посланик Нелидов 9-ог тек. мес. послао Порти нову ноту, у којој је изјавио, да не може уважити оне наводе, којима би влада турска своје оклевање хтела да извини; с тога тражи, да Порта без икаквог затезања својој дужности задовољи.

— Из Софије јављају да су међу Србијом и Бугарском отпочели преговори ради консуларне конвенције и уговора о издавању простих злочинаца.

— Идуће недеље конституисаће се у Београду „Српска народна банка.“ Извешћују нас из Београда, да „напредњаци“ употребљују сва дозвољена и недозвољена средства, само да дођу до већине у управи. — Разумемо и зашто.

— У доњој кући инглеског парламента усвојен је у првом читању предлог Гледстонов о реформи изборног реда; уједно је донесен закључак, којим се одобрава политика владе инглеске према Мисиру и Судану.

— Руски двор преселио се из Петрограда у Гачину, где ће за време ускршњег посла боравити.

— Данас, у четвртак 23-ег тек. мес. састало се поново немачко државно веће.

— Из Судана долази вест, да се ђенерао Грешем после задње победе повукао у Тринкитат, где прикупља своје чете. Осман-Дагма повукао се у планине у околини Токара.

— Хришћани са острва Крита брзојавили су влади турској, да им за гувернера не пошље мухамедовца, јер га они не ће никада признати.

Народна просвета.

(Школа. — Књижевност. — Уметност. Позориште.)

„Матица Српска“.

Састанак књижевног одбора

1. (13.) фебруара 1884.

Секретар јавља, да је изишла 137. свеска (I. за 1884) „Летописа“ и приказује је.

По предлогу секретаревом решено је, да се у 138. свесци „Летописа“, ако само могу стати штампају ови саставци: 1.) Основно начело. Критички уводу општу философију. Од дра Лазе Костића. — 2.) Критичке студије из данашње уставне теорије. I. Уставна монархија и начело народне суверености. Од Г. Гершића. — 3.) Српкиња у народу. Од А. Хаџића. — 4.) Нега болесника и сиромаха. (Слика из прошлости, са особитим погледом на Нови Сад.) Од Ђорђа Рајковића. — 5.) Принос народној терминологији биљака и животиња. Саопштио Мојо Медић. — 6.) Последњи дани. Песме Драгутина Ј. Илијћа. — 7.) Последњи пољубац. Новела Дра Милана Савића. — 8.) Српске народне приповетке. Скупио их по Срему Дамјан Прерадовић. — 9.) Књижевност: Ивана Трнског „Porjevke i milostnice mladjenke.“ Оцена Дра Милана Савића. — Змај-Јовановићеви „Ђулићи увеоци“ и критика. Од Петра Марковића. — 10.) Матица Српска. Радња књижевнога одбора и одељења.

Секретар јавља, да су словенски ђаци на великим школама у Бечу приредили 27. јан. (8. фебр.) о. г. свечаност у спомен Ивану Сергијевићу Тургењеву, од које је чист приход намењен на споменик Тургењеву у Петрограду. Приликом те прославе послан је од стране овога друштва овај брзојавни поздрав: „Братски поздрав свима вама, који разумете и славите великога генија велике Русије. Словенство ће себе наћи у својим генијима; њима се клањају и непријатељи.“

По предлогу изасланог одбора решено је, да се ради прославе педесетогодишњице српског књижевника Дра Јована Суботића сазове свечана седница књижевнога одељења па дан 10. (22.) јуна о. г. у 11 сахата пре подне, јер тада се навршује педесет година како се др. Суботић први пут појавио на књижевном пољу. У тој ће седници говорити секретар друштвени А. Хаџић у прославу књижевног рада дра Ј. Суботића. Позваће се и јубилар да дође у седницу. Даље је одлучено, да се да зготовити за матичину дворану слика Дра Јована Суботића, који је био више година председник матичин и уредник „Летописа“, па ће се иста открити у свечаној седници. Јубилару ће се том приликом дати на дар леп лаворов венац од сребра са сходним натписом. Управни је одбор умољен да набави венац и да да зготовити слику.

„Наход Лука“ приповетка из босанског устанка од Петра Мирковића — издана је на оцену члану Дру Милану Савићу.

Прочитана је оцена на расправу Панте Срећковића под насловом: „Константин, син Тихов“, па је иста расправа издана на оцену другом оцењивачу члану Милану А. Јовановићу.

Прочитана је подужа оцена Мите Петровића професора из Сомбора на дело: „Српкиња на дому, у народу и у свету,“ које је А. Хаџић поднео на расписану награду од 50 дуката из закладе Јована и Терезије Остојића. Оцењивач препоручује, да се то дело награди, ако га писац по примедбама оцењивачевим у нечем поправи и допуни. На основу те оцене и на основу мишљења другог оцењивача Стевана В. Поповића, који је то дело такођер препоручио за награду, досуђује се писцу А. Хаџићу награда од 50 дуката из закладе Остојићеве за поменути спис али се оставља писцу на вољу да према учињеним примедбама своје дело поправи и допуни.

При решавању овога предмета секретар друштвени, као писац споменутог дела, удалио се из седнице.

Оцењивачима тога списа: Стевану В. Поповићу, Ђорђу Рајковићу и Мити Петровићу одређује се за читање и оцену сваком по 15 фор.

Чланак Григорија Ламбовића из Панчева с насловом: „Биографија дичног Србина ц. кр. фелдцајгмајстора барона Мијајла Мијаљевића“ — издан је на оцену члану Милану А. Јовановићу.

В. Владисивљевића Каћанског из Београда расправа за докторат под насловом: „Quis est victor? Dissertatio inauguralis“ — предана је на оцену члану Андрији М. Матићу.

Исправљени и допуњени чланак Моје Медића из Земуна с насловом: „Принос народној терминогији биљака и животиња“ — предан је уреднику „Летописа“.

На основу оцене Стојана Новаковића из Београда одбијен је препис рукописа: „Житије и повјест о славном кнезу Лазару и о војеводи Милошу Обилићу и т. д.“, што га је за „Летопис“ послао Св. Мл. Бајић, пошто је исти рукопис до сад већ три пут штампан.

На основу оцене дра Стевана Павловића прима се за „Летопис“ чланак Ђорђа Магарашевића с насловом: „Ђура Даничић, српски књижевник“ и досуђује му се награда од 120 фор. — Оцењивачу дру Павловићу одређује се за оцену и читање тога списа 10 фор.

Чланак Драгутина Ј. Илијћа под насловом: „Бранко Радичевић“ — издан је на оцену члану члану Миши Димитријевићу.

Бранко Мушицки из Каменице поднео је у верном препису неколико рукописа владике Лукијана Мушицког са својим уводом а под насловом: „Мало граће за биографију Рајићеву и Мушицкову“. Штампаће се у „Летопису“, а Б. Мушицком одређено је 8 фор. награде.

Новела дра Милана Савића: „Последњи пољубац“ примљена је за „Летопис“, а писцу је досуђена награда од 60 фор.

Примљена је за „Летопис“ рецензија дра Милана Савића на књигу: „Приповетке Мите Живковића“ и награђена је са 15 фор.

Превод Шекспирове драме у 5 чинова: „Хамлет“ од дра Лазе Костића — издан је на оцену дру Михаилу Политу-Десанчићу.

На основу оцене члана Јована Грчића одбијен је спев Ивана Жиковића Шупука Пашкина с насловом: „Стојан Рамекић, славни хајдук нашијех доба“. — Оцењивачу одређена је награда од 10 ф.

Даља радња књижевнога одбора тицала се питомаца, који стоје под управом матичином. Ту нарочито ваља споменути, да су прочитана три извештаја члана Андрије М. Матића о годишњим расправама питомаца јовановићеве закладе и слушалаца технике: Игњата Димића „Електрична свјетлост у техници“, Пере М. Илијћа „Пабирци о гвожђу“ и Ђорђа П. Рокнића „О рођају, развитку и будућности електротехнике“. Прва двојица израдила су своје расправе добро, а трећи ће се споменути, да брижљивије израђује своје теме.

Народна привреда.

(Земљорадња. — Индустрија и занатлијство. — Трговина. — Финансија. — Саобраћајна средства.)

(Нове железничке пруге у Троједнници.) Министарство комуникација спрема предлог за грађење четири железничке пруге у Троједнници. Пре свега саградиће се у најкраћем времену железничка пруга из Загреба, односно од прве оближње станице Суседи повешће се пруга преко Забека, Крапине, Вараждина до крајње јужне железничке станице Чакатурне, т. ј. провешће се толико пута већ тражена пруга кроз Загорје, па пошто ће ова споредна пруга спајати две главне пруге, то ће се предлог за њено грађење у скоро поднети на одобрење законодавном телу. Друга нова пруга биће продужење Будим-Пешта-Печујске пруге од станице Св. Леринце исте пруге. Код Михољца прећиће Драву, па ће даље ићи преко Ђакова до Врпоље и ту ће се спојити са железничком пругом Даљ-Брод-Сарајево. Грађење ове пруге неће пасти на терет државе, јер ће ту пругу градити акцијоно печујско друштво, докле све интересоване општине у Славонији изјаве, да ће пристати на издатак потребне суме. Већина интересованих општина изјавила је свој пристанак а са осталима воде се преговори. Трећа железничка пруга, која ће се градити из прихода фонда славонских шума ићи ће од Митровице преко Брода до Суње, и она је већ и законом једним одобрена, линија ова почеће одма да се до Брода гради, а чим новац буде придолазио продужиће се и даље. Четврта железничка пруга почеће од Пакраца, где ће се спојити доцније са крајинском пругом, преко Дарувара у Барч, а градиће се такође као споредна пруга, не оптерећујући државу.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

НОВА КЊИГА.

СВЕ ДОСАДАЊЕ

БЕСЕДЕ

Дра МИХ. ПОЛИТА-ДЕСАНЧИЋА

СА ПОВЕСНИЧКИМ ЦРТАМА

из српске политичне борбе од г. 1861—1883.

Ова књига није само проста збирка Политових беседа, већ у најглавнијим потезима значајна повестница српске политичне борбе од године 1861—1883.

Књига има преко тридесет и шест штампаних табака (близу 600 страна) са ликом дра Полита-Десанчића на челику реваним — а стоји само 2 фор. а. вр.

Скупљачи добијају 20% рабата или на 10 књига **две књиге** на дар.

Књига се може добити у свима српским и хрватским књижарама, као и у адв. канцеларији дра Полита у Н. Саду.

НОВА КЊИГА.

ПИСМА

ЗА

ЉУБАВНИКЕ

у сваковрсном облику и при разним приликама.

Немачки од

ГУСТАВА ВАРТЕНШТАЈНА.

ИЗДАЊЕ АВГУСТА ФУКСА У НОВОМ САДУ.

Може се добити у свима српским књижарама.

ЦЕНА ЈЕ 60 НОВЧИЋА.

НОВА ШКОЛСКА ДЕЛА.

У нашој накладн изађоше баш сада ова нова школска дела:

ЛИТУРГИЈА

У ДВА ГЛАСА

ЗА ШКОЛСКУ И ДРУГУ УПОТРЕБУ

ПРИРЕДИО

М. ТОПАЛОВИЋ

коровођа панчевачког срп. црк. певачког друштва и учитељ певања и музике на српској вишој девојачкој школи у Панчеву.

Цена 50 новч.

Дело је ово од преке потребе за све наше школе, где се води озбиљна брига о лепом црквеном појању, нарочито за оне средње заводе, у којима се музика предаје. Име аутора пак, чувено је на далеко, те даје довољно гаранције за стручну ваљаност.

СРПСКИ ПРАВОПИС

ЗА ШКОЛСКУ УПОТРЕБУ

САСТАВИО

СТЕВО ЧУТУРИЛО.

Цена 18 новч.

Како овакве књижице наша школска књижевност нема, а давно се осећаше потреба, да се једном усвоји самоволја, која у српском правопису влада, та законита правила, што их први знаци српског језика, Вук и Даничић поставише, то се надамо, да ће господа наставници радо прихватити ову књижицу и њоји пута прокрчити.

Наруџбине извршујемо тачно и брзо. На 10 примерака једне врсте иде 1 на дар.

Књижари добијају уобичајени рабат.

Панчево, крајем фебруара 1884.

Књижара браће Јовановића.

Изишао је из штампе:

ЛЕТОПИС

МАТИЦЕ СРПСКЕ.

Уређује **А. Хаџић.**

Књига 137. (Свеска прва за годину 1884.)

У овој су свесци ови саставци: Критичке студије из данашње уставне теорије. I. Уставна монархија и начело народне суверености од Г. Гершића. — II. Митрополит Павао Ненадовић. Биографско-историјска слика. Од Ђорђа Рајковића. — III. Српкиња домаћица. Од А. Хаџића. — IV. Сентандреја. Успомена Јаше Игњатовића. — V. Српске народне приповетке. Скупио их по Срему Дамјан Прерадовић: 1. Од зла горе. 2. Девојка и два мртваца. 3. Баруља. — VI. Књижевност: Хемија за средње школе по Прокопу Прахаски и другима написао М. Петровић. Критика Јована Бијелића. VII. Матица Српска: Изводи из записника књижевног одбора 1882. године.

У раду матичином штампане су оне оцене: 1. Оцена Ђорђа Рајковића на „Народне приповетке", које је по Срему скупио Дамјан Прерадовић. — 2. Оцена Саве Петровића на причу Стевана Ж. Ђурђевића: „Радоје и Даница". — 3. Оцена дра Лазе Станојевића и дра Илије Огњановића и дело дра Милана Јовановића: „Кужне болести, од куд потичу, какве су, како се уклањају и негују". — 4. Оцена Мише Димитријевића о јуначком спеву „Краљевићу Марку" Мите Поповића.

Сваки члан, који је одговорио својим чланским дужностима, што се тиче плаћања чланарине, добија „Летопис" бесплатно.

Члановима у месту доставља се „Летопис" у кућу, а чланови са стране могу „Летописе", који им припадају, сваки дан примити од „Благајнице Матице Српске" у Новом Саду.

Ко од чланова жели „Летопис" поштом добијати, ваља да пошље у име годишње поштарине 50 н. „Благајници Матице Српске" у НовиСад, која води бригу, да се „Летописи" тачно разашиљу.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У Н. САДУ

КОД СВЕТОГ САВЕ.

ПРЕПОРУЧУЈЕ ОВЕ

НАЈНОВИЈЕ КЊИГЕ.

Ај људи, што се не жените или под папучом — —	50
Брачна правила, поуке младожењама, невестама и младим женама — — — — — — — — —	20
Приповетне Мите Живковића — — — — — —	50
Париски бракови, приповетка — — — — — —	50
Дечија лира, збирка песама за певање — — — —	30
Жубори и вихори, од Шапсана — — — — —	1·—
Геновева, приповетка за матере и децу — — —	30
Приповетке Милована Глишића — — — — —	50
Жртва Аврамова — — — — — — — — —	20
Два цванцика, шала у 4 чина — — — — — —	25
Повезија у прози од Тургењева — — — — —	40
Пера Сегединац од др. Лазе Костића — — — —	1·—
Писма за љубавнике при свакој прилици — — —	60
Змај Огњен Вук у народним песмама — — — —	15
Црногорски јунаци, у народним песмама — — —	15
Слава црногорска, у народним песмама — — —	15
Senyanin Iva, u narodnim pesmama — — —	15
Kraljević Marko u narodnim pesmama — —	15
Тајна криминална прича — — — — — — —	50

Ко у групи од ових књига купи добија

На ф. 2.— или 3 ф. 20 проц. На ф. 6.— 30 проц.

„ „ 4.— 25 „ „ „ 8.— 33⅓ „

толико дакле процената **приде у књигама нашег издања** по сопственом избору.

Нови Сад, фебруара 1884.

Српски књижари

Браћа М. Поповићи.

VI. месечни извештај

одбора за подизање споменика Бранку Радичевићу о добровољним приловима, који су му на ту цељ стигли од 14. јан. до 14. фебр. о. г.

19. Скупила гђа Јелка Марјановић у Шароку у Барањи 17 ф. 25 н. Приложише: По 2 ф. Александер Босић парох у Бану, Софија удова Марјановић у Шароку, Милутин Марјановић парох у Шароку, Александра Ракић рођ. Марјановић у Шароку. По 1 ф. Персида удова Босић, Милка Босић, Светозар Босић ученик сомборске гимназије – сви из Бана, Дафина Марјановић, Ана Марјановић, Наталија Марјановић, Јелка Марјановић скупљачица. По 25 н. Дара Пенић почетница.

20. Скупио г. Радослав Гргић, учитељ у Садиловцу у горњој Крајини 12 ф. Приложише: По 1 ф. Петар Шорак трговац, Јован Радмановић парох, Јован Трбојевић парох, Тома Бабић натпоручник, Јосиф Манојловић поседник, Антоније Манојловић философ. Данило Лужанић учитељ, Радослав Гргић учитељ, Пера Крајновић бележник, Милан Накарада трговац, Манојло Жигић пословођа, Јосип Осет трговачки помоћник.

21. Скупио г. Јован Димитријевић, парох у Делиблату у Банату, 8 ф. Приложише: По 2 ф. Илија Ивачковић. По 1 ф. 10 н. Душан Берић. По 1 ф. Јован Димитријевић парох, Александер Ивачковић, Сава Петровић. По 50 н. Јоца Михајловић. По 40 н. Паја Јеличић, А. Ракитован. По 30 н. Марко Поповић, Јован Јанча.

22. Скупио г. Коста Лера у Дубовцу у Банату 5 ф. Приложено: о св. Сави у школи 2 ф. 61 н. у сватовима код Милована Димитријевића 2 ф. 45 н. свега 5 ф. 6 н. Скупљач задржао у име поштарине 6 н а послао овамо 5 фор.

23. Послао г. Петар Деспотовић, кандидат професуре у Бечу, 15 ф. 4 н. Ово је остатак од прилога, који су стигли били бечком одбору „на пренос Бранкових костију."

24. Скупио г. Лаза Каћански, парох у Сентомашу, 23 ф. 20 н. Приложише: По 5 ф. Данило Дунђерски економ, Лаза Каћански парох. По 2 ф. Јеврем Миковић учитељ, Сима Коњевић учитељ, Браћа Ђаволи из Новог Сада, Јеврем Пивнички сапунџија. По 1 ф. Милош Рунић трговац, Стеван Рунић трговац, Иван Коларов кафеџија, Лаза Вујић тутор, Јока Р. Стефановић трговац. По 20 н. Тима Вардић црквењак.

25. Послао г. Урош Ђурић, српско-православни катихета на кр. великој гимназији у Винковцима, 32 ф. Приложила је ову своту прва Винковачка штедионица.

Закључак. На подизање споменика Бранку Радичевићу стигло је потписаном добровољних прилога од 14 јануара до 14 фебруара т. г. 112 ф. 49 н. Месечни извештаји I—V показали су своту од 452 ф. 50 н. и 2 д. Има дакле данас 564 ф. 99 н. и 2 дуката.

У Карловцима, 15. фебруара 1884.

Председник одбора за подизање споменика Бранку Радичевићу:

Прота Јован Борота.

Прилози

за потпору г. **Јелене Угљешићеве** на будим-ештанској консерваторији.

У В. Кикинди скупио и послао г. Паја пл. Еремић.

Имена приложника: 1. Дистриктска штедионица 10 ф. — 2. Паја пл. Еремић 8 ф. — 3. Др. Живко Богдан 1 ф. — 4. Др. Миливој Топонарски 2 ф. — 5. М. Трифунац 1 ф. — 6. Марко Богдан 1 ф. — 7. Др. Мајински 1 ф. — 8. Ђорђе Влаховић 1 ф. — 9. Др. Ранко Гранић 2 ф. — 10. Мита Пачу 1 ф. — 11. Пера пл. Видак 1 ф. — 12. Јованка Прекајска. — Свега 30 ф. а. вр.

На свима овим родољубивим приловима изјављује најтоплију захвалност у име одбора

А. Хаџић.

Рачун

о добровољним приловима, скупљеним приликом св. савске беседе у Мехали у корист тамошњег српског вероисповедног школског фонда.

По 5 ф. Књаз Карађорђевић, Димитрије Ристић. По 3 ф. Ђорђе Бранковић епископ темишварски, Ђока Гавриловић. По 2 ф. 70 н. Петар Игња. По 2 ф. 30 н. Михајло Гавриловић. По 2 ф. др. Светозар Димитријевић, М. Павловић старији, М. Павловић млађи, др. Бранко Стевановић, Петар Ивковић, Милош Вучков, Пера Цветковић, Јеца Стојков и Хајнрих Фелд. По 1 ф. 50 н. Ника Стевановић, Коста Хаџи, Стеван Ишток и Јован Ласкар. По 1 ф. 10 н. Ника Отрадовски. По 1 фор. Христина Николић, Кузман Стапић, др. Павле Стевановић, пл. Христина Модош, Игнац Шилер, С. Марковић, Јакоб Уиц, Пера Јанаћ, Сава Чакован, Јован Груиић, Павел Писика, Стева Гавриловић, Урош Вуић, Урош Сандић, Коста Молдован, Бранко Гердановић, Петар Штрауб, Емануел Унгурјан, Гаврил Подхорски, Кароњ Новобацки, Недељко Симић, Јозеф Кинчаи, Вандлик Н., Јозеф Вида, Н. Јовановић, Аца Димитријевић, Х. Живковић, др. Никола Григоријевић, Георг Бобрик, Гаја Брашован, Угина, Сава Угина, Сава Коњ, Коњ, Љубомир Мараз, Лаза Константиновић, Мија Комлошки, Андрија Голуб, Жива Плавошин, Јован Савулов. По 80 нов. Георгије Сориан. По 60 н. Петар Тоћер, По 50 н. др. М. Павловић, Гергије Душков, Јоца Павловић, Тома Јаић, Илија Лазаров, Теодор Станисав, Аким Опрна, Жива Јорговић, Данила Паскуловић, Ђорђе Радонић, Лаза Душков, Аркадија Гавриловић, Жива Исајловић, Тоша Недић, Пера Голуб, Милан Стојковић, Коста Марковић млади, Гига Чакован, Мита Пантин, Тома Радосав, Лаза Пантин, Мојса Добошан, Јоца Гавриловић, Паја Станисав, Сима Јаић, Александар Стојадиновић, Ката Компанаш, Јован Најнер, Н. Шпудиел, Филип Гица, Митар Петровић, Н. Милутиновић, Н. Н., Милош Манојловић, Н. Недељковић, Н. Н, Тенцер Н., Аркадија Босиок, Јозеф Тирјупг, Милан Војновић Мија Коњ, Фишоф Ш. Жива Мараз. По 40 н. Мита Вајанц, Арон Брашован, Сава Стојковић, Жива Недић, Мита Гађански. По 30 н. Мија Сибиновић, Андрија Шаговић, Јеца Гађански, Јоца Кируца, Мојса Бабић, Пера Ђорђевић. По 20 н Стеван Абрудан; Гаја Гађански, Милан Гавриловић, Леонтије Вајанц и Павел Добошан. По 15 нов. Шандор Ђорђевић. По једну киблу жита Андрија Голуб, Мија Гавриловић, Гаја Брашован, Штева Шиков, и два вртаља Сима Ђорђевић:

Цео добровољни прилог износи — — — —	118 ф. 25 н.
При каси — — — — — — — — —	105 ф. 80 н.
Свега	224 ф. 05 н.
Трошак око беседе — — — — — —	47 ф. 09 н.
Остаје чист приход	176 ф. 96 н.

и четир и по кибли жита.

Управљајући одбор изриче своју најтоплију благодарност свима приложницима као и штованој публици, која нас је удостојила својом многобројном посетом. Живили.

СРПСКО НАРОД. ПОЗОРИШТЕ.

(Недељни ред представа.)

У суботу 25. фебруара први пут: **„Проводаџије."** Шаљива игра у 5 чинова, написао Милан Савић. (Ова шаљива игра добила је од „Матице Српске" расписану награду од 200 ф. а. вр.)

У недељу 26. фебруара: **„Граничари".** Позоришна игра у 3 чина, с певањем, написао Ј. Фрајденрајх, за српску позорницу удесио А. Хаџић, музика од А. Максимовића.

У уторак 28. фебруара по новој преради: **„Максим Црнојевић."** Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао Лаза Костић, за позорницу удесио А. Хаџић, музика од А. Максимовића.

У четвртак 1. марта: **„Млетачки трговац".** Позоришна игра у 5 чинова, написао В. Шекспир, превео Јован Петровић, за српску позорницу удесио А. Хаџић. — Г. **Тоша Јовановић**, редитељ краљевског српског народног позоришта у Београду, као гост у улози „Шајлока."

У суботу 3. марта: **„Марки Вилмер".** Позоришна игра у 4 чина, од Жоржа Санда. С француског. — Г. **Тоша Јовановић**, редитељ краљевског српског народног позоришта у Београду, излази као гост претпоследњи пут у улози Гајетана херцега од Алерије.

У недељу 4. марта: **„Ђурађ Бранковић".** Драма у 5 чинова, написао К. Оберњик, превео и за српску позорницу прерадио Ј. Ђорђевић. — Г. **Тоша Јовановић**, редитељ краљевског српског народног позоришта у Београду, последњи пут као гост у насловној улози.

✝

Моме нигда неваборављеноме супругу

ПАЈИ МИРОСАВЉЕВИЋУ

новосадском трговцу,

даваћу шестонедељни парастос у суботу 25. фебруара (8. марта) т. г. у 10 сах. пре подне у саборној цркви, на који све пријатеље, познанике и поштоваче покојникове овим најучтивије позивам.

Ожалошћена супруга

Софија.

Ред пловидбе

путничких бродова.

Из НОВОГ САДА у ТИТЕЛ, ЗЕМУН, ОРШАВУ и ГАЛАЦ: средом и недељом у 1 сахат по подне.

Из НОВОГ САДА у ТИТЕЛ, ЗЕМУН и ОРШАВУ: петком у 1 сахат по подне.

Из НОВОГ САДА у БУДИМ-ПЕШТУ: понедеоником, средом и суботом у ½ 11 сахата пре подне.

Нови Сад, 9. (21.) фебруара 1884

Отправништво.

Ред пловидбе

помесног пропелера „Нимфе" почевши од 25. фебруара (8. марта) 1884.

Из Каменице у Н. Сад: пре подне у 6, 8, и ½10 сати, по подне у 2, 4 и 6 сата.

Из Н. Сада у Каменицу: пре подне у 7, 9 и 11 сати, по подне у 3, ½5, и ¼7.

У Каменици, 6. марта 1884.

Подузетници.

ОГЛАСИ.

ОБЈАВА.

Задруга Бановчанин квр. 38 из Голубинаца, жели своју поточару (воденицу) на два камена у марадичком пољу лежећу за готов новац продати.

Купац има се код гореименованог продавца јавити. 1—1

ОГЛАС.

Вешта писара уједно овршводитеља са месечном платом од 25 фор., потребује овај уред, који може у службу одма ступити.

Обћински уред у Буковцу 2. марта 1884.

Начелник

Тедић.

2—2

МАНУФАКТУРНА И МЕШОВИТА РАДЊА

А. МИЛАНКОВИЋА И СИНА

у Даљу

потребује два извеџбана трговачка помоћника мануфактуристе, који говоре мађарски и немачки. Они, који су вешти продаји памука и мешовите робе, имају првенство. 1—2

ШПЕЦЕРАЈСКА И МЕШОВИТА РАДЊА

ВЛАДИМИРА ВЕМИЋА

у Илоку

потребује вештог млађег помоћника, који мора српски и немачки говорити, такође и шегрта, који могу одмах у радњу ступити. 1—3

СЕМЕЊЕ

НАЈБОЉЕ ВРСТЕ

ПОЉСКО, БАШТЕНСКО И ОД ЦВЕЋА

може се добити

У ТРГОВИНИ СПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА

Д. КОДЕ

92—100

У НОВОМ САДУ.

Сваки дан фришак, добар и трајан фини пекарски

КВАСАЦ

по **68 нов. кила**, шаље с **бесплатним упаковањем** на сваку **поштанску и железничку станицу**, I. сегединска фабрика за спиритус-пресован квасац у **Сегедину**. Писмени адрес:

I. Szegediner Presshefe-Fabrik

Szegedin.

2—3

Јамчи се за **фини и прави** спиритус-квасац.

ОБЈАВА.

3—3

Кућа у Новом Саду у чурћинској улици број 1782. продаје се из слободне руке. Ближа условља дознају се код г. Јефте Зрнића, трговца у чурћијској улици „код Пастира" одмах преко пута од исте куће.

У мојој апотеци упражњено је место за једног практиканта. Који жели на то место ступити нека се обрати на

Фр. пл. Бенка

3—3 апотекара у Земуну.

Из БЕОГРАДА шиљем

оточеног

НЕГОТИНСКОГ БЕРМЕТА

од одабираног суварка

у бареји од 4 литара (5 кила) по 3 фор. 50 нов. а. вр, **франко царина и поштарина аустро-угарска**, са поштанском повуком (Nachnahme.) На велико у оригиналним бурадима јефтиније!

Мита Радосављевић,

15—20 сенска улица. Београд.

Одговорни уредник Тоша Бекић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.